

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.

Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 15.

A bank-kérdés.

(K. Ö.) Nem mulik el nap, hogy az osztrákok új érveket ne hoznának fel a magyar kvóta-arány felemelésének jogosultsága mellett. A kvótának felemelését osztrák részről eleinte azon a czímen követelték, hogy Magyarország az utolsó tiz esztendő alatt gazdaságilag hatalmasan fellendült. Ez a taktika azonban nem vált be. Egy évnek a rossz termése még az osztrákokat is kiábrándította és bemutatta Magyarországot a maga igazi gazdasági képében a külföldnek.

Az osztrákok most más taktikához folyamodnak. A kvóta-ügyet a bank-üggyel hozzák kapcsolatba, azt mondván, hogy Magyarország a fogyasztási adók terén oly arányban lesz kárpótolva, mely teljesen igazolja a kvótának 35%-ra való felemelését. Ausztria azonban nemcsak a fogyasztási adók, hanem a bankügy terén is tetemes áldozatot hoz Magyarországnak. Ez az áldozat a bankügy terén oly természetű, mely nem is fejezhető ki százalékokban. Nagyon kevés tehát az, amit Ausztria kíván, hogy Magyarország kvótája 36%-ra emeltessék.

A bankügy terén hozott áldozatokat az osztrákok főleg a következőkben domborítják ki. Azt mondják, hogy az o. m. bank eddig kitünően bevált szervezete Magyarország érdekében megbontatik. Hát hiszen, ha ez igaz volna! Sajnos, hogy a bank szervezetének megbontása csak az

osztrákok képzeletében van meg. Mi igenis követeltük és követeljük az o. m. bank szervezetének oly átalakítását, mely a budapesti igazgatóságnak lehetővé teszi a magyarországi hitelügyek kielégítését még abban az esetben is, ha azok a megszabott korlátot meghaladják. Igenis követeljük a bank szervezetének oly átalakítását, mely a budapesti igazgatóságnak lehetővé tenné Magyarország speciális viszonyaira való tekintetből az önálló hitelpolitika követelését. Sajnos, mindebből semmi sem fog történni; a budapesti igazgatóság, úgy mint eddig is, végrehajtó közege lesz a bank főtanácsának. Igazán kár arra hivatkozni, hogy a bank szervezete Magyarország érdekében fog átalakítani.

A kvóta felemelésének jogossága mellett avval is argumentálnak, hogy Magyarországnak a bank nyereség-részesedésben jelentékeny előny biztosítottatik. Ez igaz. Csakhogy az a financiai eredmény, melyet a banktárgyalások eredményeztek, nem kizárólagosan Magyarország előnyére esik a mérlegbe, mert az közös előnyét képezi mindkét államkincstárnak. Sőt megfordíthatjuk a fegyvert és azt mondhatjuk, hogy ebből a financiai eredményből több haszna van Ausztriának, mint Magyarországnak, mert a még ezentul meghatározandó arány szerint a banknyereségből nagyobb rész jut Ausztriának. Ez jogos dolog. De mert mi ezt beismerjük, nem fogadhatjuk el a dolgok egyoldalú elmagyarázását. Nem tudjuk ugyanis, mily arányban fog a két állam a banknyereségben osztozkodni.

A mi végre az eredetileg 80, most már 60 millióra redukált banktartozás magyarországi részét illeti, ha a Magyarországot terhelő rész a jövőre nézve egyszerűen le is iratik, a mi kétségkívül még bevárható, hogy bekövetkezik-e, e tekintetben sem értjük az osztrákok okoskodását. Ezt az adósságot Ausztria tudvalevőleg a szolferinói és königrázi fegyvervények után csinálta, mikor aztán 67-ben megcsináltuk a kiegyezést, elvállaltuk ennek az adósság kamatainak a fizetését, de hogy ennek az adósságnak a törlesztése részben Magyarország által történjék, az sem a kiegyezés megcsinálóiának szándékában nem volt, de meg semmiféle megegyezésből kimagyarázni nem lehet. De meg aztán ha a Magyarországra eső rész töröltetik, anélkül, hogy az Ausztriára eső rész emelkednék, nem lehet azt mondani, hogy Ausztria a bankügyben nekünk előnyököt konzcedál. Még akkor sem, ha tisztán osztrák szemüvegen át nézzük az o. m. bank intézményét.

Látni való, hogy az osztrákok ujabban sok mindenféle érvet hoznak össze álláspontjuk igazolására, csakhogy mindez nem ér többet, mint például a Diqauli féle ki-rohanás, mely csak a magyar felfogás igazolására vétetett. Ami pedig a bankügyet illeti, igazán kevés okunk van, hogy elragadtatva legyünk egy oly intézmény miatt, melynek sem szervezete, sem működése nem felel meg Magyarország jogos igényeinek.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Abdallah és Hassan.

Fordította: Augustinus.

Abdallah és Hassan kelet tropikus égöve alatt láttak napvilágot. Hassan bocsásson meg neki Allah — zsebmetszéssel foglalkozott, valahányszor Mekkába zárandokolt, mindannyiszor kifosztott néhány gazdag embert. Csak az ő lelke tudna számot adni ama dolgokról, a melyeket a Bairam ünnepekor véghez vitt. A rossz nyelvek sokat beszéltek róla, de ki hinné el azokat? — Beszéltek, hogy nyáron utonállással foglalkozott, hogy alkalom adtán sok kereskedőt rikatott meg. Beszéltek, hogy mesterségét álarccsal végzi, ennek köszönhető, hogy ez ideig nem ült a hüvösön. Lehetséges, hogy a mit az emberek rebesgetnek, üres beszéd — Allah tudja mi igaz belőle, mi nem látható minden embernek a lelkébe.

Mennyire elűt Hassantól Abdallah! — Nemes szívű, nyílt jellemű ember. Jósága közmondásossá vált. Neve szenttelen, mint egy kinyílt liliomszál. Olyan szelid, békés, vallásos, hogy maga a mekkai scheriff azt mondta rá:

Abdallah a legtökéletesebb muzulman, kiben magának Allahnak lelke lakozik.

Volt Abdallahnak egy Rim nevű lova, a melyet ő maga nevelt, ő etetett, ő itatott csikó kora óta. Jobban szerette ezt a lovat, mint bármi mást ezen a földön. És nem is csalatkozott. Rim gyönyörű termetű ló volt, vékony lábakkal, szép homlokkal, fejét oly méltóságteljesen hordozta, mint egy büszke odalisk. Szőre oly fekete volt, mint a holló tolla, itt-ott petytyezve fehér és szürke pontokkal. Mindenki csodálta ezt a lovat, a mely midőn futott, mintha repült volna.

— Még a padisahnak sincs olyan lova — mondák az emberek. Csak a gonosz Hassan nem volt egy véleményen az emberekkel. Ha török-szakad, az a ló az enyém lesz, töprenkedett magában. Egy napon beállit Abdallahhoz:

— Tudod miért jöttem?

— Allah hozott, foglalj helyet,

— Megakarom venni lovadat, mondá

Hassan.

— Nem eladó — viszonzá Abdallah határozottan.

— Nem eladó — kiált fel szomorúan Hassan. Fejét mellére horgasztotta és könnyei nagy cseppekben peregtek le ravasz arcán

A nemesszívű Abdallah látva szinlelt fájdalmát, megsajnálta.

— Miért kellene neked az a ló?

— Damaskusban egy dús gazdag rokonom haldoklik. Hivatott. Nagy örökségről van szó, jó Abdallah, amit elvesztek, ha idejében meg nem jelenhetek. Mindenesetre sietnem kell, de nincs sem pénzem sem lovam. Te vagy az, a kiről gondoltam, hogy szorult helyzetemből ki segíthet. Kérlek tehát az én és gyermekeim nevében, a kiket az örökség elvesztése igen érzékenyen érintene, add ide Rimet, ha visszatérek meg fizetem bármennyit kérj is érte.

— Nem csalt meg bizalmad, a mit belém helyeztél. Itt van ez a telt erszény végy magadnak lovat és siess Damaskuszba. Allah legyen segítséged . . . Igen örvidenek, ha fiaidat megismerhetném.

— Lesz alkalmad, hogy meg ismerd Abdallah, mondá Hassan ajkait harapdálva dühében. Látta, hogy ezen az uton nem ér célit, nem lesz az övé Rim. Mély hajlongások és köszönetnyilvánítások között elfogadta az erszényt és odahagyta Abdallahat, más módról gondolkodva.

Egy napon egy kolduló dervis érkezett Abdallahhoz szállást kérve. Mekkából jött, a hon-

Aranyi és Róth

Nagyvárad, Zöldfa-utcza 36.

A tavaszi idény beálltával ajánlják a legjobb minőségű fekete, barna és zöld czipókat a legolcsóbb árban. — Valódi „Ita“ és „Pichler“-féle kalapokat. — Nyakkendő különlegességek, kész fehérneműek a legszebb kivitelben.

A róka és a varju.

Régen megírta Acsopus a róka és a varju meséjét, sőt az erkölcsi tanulságot is levonta belőle, hanem azért a róka ma is felkeresi a varjút, ha éhes a sajtra és a varju ma is kiejti a szájából — semmiért.

Mocsáry Lajos, ki oszlopos tagja volt a függetlenségi pártnak s most is oszlopos tagja a kálvinista felekezetnek, meg nyilatkozik egy protestáns lapban és igen épületesen ír a kormány és a kálvinista felekezet viszonyáról az egyházpolitikai hecczek óta.

Elmondja, hogy neki szíve vágya a szekularizáció és igen jólesnék, ha a katolikus egyház vagyonán a puritán protestantizmus megosztozkodhatnék, sőt bebizonyítja, hogy a Wekerle-Csáky-Szilágyi kormányoknak is ez volt a szándéka és büvös jelszava, melylyel maguk számára megnyerték a protestánsokat. A Bánffy kormányának, Mocsáry szerint szintén gyöngéd óhaja a szekularizáció, csak hogy kerülje, mint a maeska a forró kását, mert ez idő szerint nem mer hozzá nyulni.

Igy tehát be vannak csapva a protestánsok, írja Mocsáry, ami alatt bizonyára azt érti, hogy az egyházpolitikának elveik feláldozásával való támogatása daczára sem kapnak semmit az ígért borra valóból.

Mi után így el mondja Mocsáry, hogy a függetlenség sajtja, mint esett ki a meg csiklandozott varju csőréből, így elmélkedik az állam segélyről:

Miként fogamzott meg és miként érett meg immár a megvalósulásig ez az államsegélyezési intézkedés? A mint elkezdett hangzani részünkről az államsegély végetti mozgalom, figyelmessé lett rá és elég gyorsan fel is karolta az a politika, melynek első dogmája, hogy erős parlamenti többséget mindenáron, minden eszközzel fenntartani s hatalmi állását minél inkább konszolidálni. Észrevette csakhamar, mily nagy előnyre tehet szert, ha vontató kötéltre akaszthatja közvetlen a protestáns lelkészeknek egy jelentékeny contingensét és közvetve magukat a vezérférfiakat s az egész felekezetet.

A számítás teljesen sikerült. Attól az időtől fogva, hogy még az előbbi kormány elkezdette az államsegélyt felmutogatni s az

1848. XX. törvényezikk szellemével a maga részéről is kacérkodni, ki lett cserélve a magyar protestantizmus, úgy, hogy bámult rajta a világ. Gyümölcsözött a ravasz politika mindjárt az egyházpolitikai törvények tárgyalásánál. Támogattuk föltétlenül azokat a javaslatokat, melyekkel oly meglepően s ötletszerűleg állott elő a kormány, hogy mutassa ki már egyszer a szabadelvű virtusságot. S mindézt miért? Azért, hogy az államsegély dolgában maguknak a kormány kegyeit biztosítsák. A miért most már mint az új egyházpolitika folyományaért jajgatunk, az mind az államsegélyügy rovásán áll. Nagyon szomorú, nagyon fájdalmas dolgok ezek, oly szégyenletesek, hogy bennük vájkálni képes nem vagyok.

Hát bizony szégyenletes ez, de nem a bevallásán, hanem az elkövetésén kell röstelkedni.

ORSZAGGYÜLES

A főrendiház ülése.

Budapest, április 15.

A főrendiház rövid ülést tartott, a melyen a főrendek kevés számmal voltak jelen.

Gr. *Károlyi* elnök kegyeletos szavakban megemlékezett a főrendiház nemrég elhunyt tagjáról gr. *Szapáry* Géza főudvarmesterről.

Ezután megválasztották a delegációba kiküldendő főrendeket.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 15.

Szilágyi Dezső elnök fél 11 órakor nyitja meg az ülést.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Elnök előterjeszti a *tanító-képzői* tanároknak *Verner* Gyula orsz. képviselő útján a képviselőházhoz benyújtott kérvényét, melyben a gyakorló tanárok anyagi helyzetének javítását kéri.

Kiadják a kérvényi bizottságnak.

Napirenden van a számvizsgáló bizottság jelentése, melyet *Bauszner* Guidó terjeszt a Ház elé.

A tegnap elfogadott 2 törvényjavaslat harmadszori felolvasása után a kormánynak

nem katolikus kongruára

vonatkozó törvényjavaslata került tárgyalás alá.

Tuba János előadó részletesen ismerteti

a nem katolikus lelkészi kar súlyos anyagi helyzetét, mely míg egyfelől az egyik, ugyszólván leghasznosabb szolgálatokra hivatott testület munkakedvének és munkaerejének a megbénítására alkalmas, másrészt lelkészhiánnyal is fenyeget. Ezeket a bajokat akarja megszüntetni, vagy legalább kisebbiteni a kongrua javaslat.

Az állam nem akar állami hivatalnokokat csinálni a lelkészekből. A javaslat nyolczszáz forintba egészíti ki ama lelkészek fizetését, kik a nyolcz gimnázium elvégzése után a theologia tanulmányokat elvégezték, míg a többi lelkész négyszáz forintot kap.

— Kortropolitika! — kiáltották a szélsőbalról.

Tuba: Ez az intézkedés, bár megtámadták, nem jelent egyebet, mint a nagyobb kvalifikáció, a magasabb műveltség elismerését. Nincs igazuk azoknak, a kik az autonomia sérelmét látják a javaslatban. A legnagyobb sértést abban látják, hogy a miniszter a jövedelem kiadását fejelemli esetben akkor is megvonhatja, ha felekezeti hatósága fölmenti.

Ajánlja a javaslat elfogadását.

Wlassics a kongruáról.

Wlassics miniszter szóval felmég vita előtt a javaslat mellett. A kormányt — ugymond — sohasem vezette az állam és egyház merev különválasztása. Ez a törvényjavaslat is ezt kívánta igazolni.

Lepsényi: Korteseket csinálni a papokból!

Wlassics: Korteseket csinálni a papokból? Hát abból a szempontból, hogy a kormány törvényjavaslata folytán a lelkészek nagyobb javadalmazáshoz, s ezzel könnyebb anyagi helyzetbe jutnak és ezt méltánylom. Talán ennek a kormánynak a működését fogják helyesnek tartani és a kormányra adják szavazatokat, — ebből a szempontból lehet hogy igaza van *Lepsényi*nek. (Mozgás a néppárton. Helyeslés jobboldalon).

A 48-iki törvényekre hivatkozik. A 48. évi 20-ik t.-cz. 3-ik §-ának betűszerinti alkalmazását, hogy teljesen az állam gondoskodjék a felekezetekről, maguk a felekezetek sem kívánják. Ezt jól mondja így Radó Kálmán. Az állam milliókkal segítette már felekezeti különbség nélkül a lelkészeket. Ezt azonban nem annak az intenczióknak a megnyilatkozásaként tette, csupán *egy támogató és kiegészítő rendszer* alapján. Ennek a rendszernek szolgál a jelen törvényjavaslat is, a mely megállapítja a lelkészekre a lét minimumát és a hol ezt helyesnek találja, az állammal akarja pótoltatni.

nan sok szent dolgot hozott magával, többek között Mahomednek a nagy prófétának egy fogát is. A dervis fájdalommal panaszkodik, hogy annyira kifárasztotta a hosszú ut, hogy gyalog nem képes tovább menni és így pénze sem lévén kénytelen megválni ettől az értékes ereklyétől.

— És mit kérnél érte — mondá Abdallah.

— Add érte lovadat.

— Jól van — viszonzá Abdallah — meg vagyok győződve, hogy utadat nem tudod folytatni, oda adom tehát lovamat. Megyek és elkészítem.

A fog őtt marad Abdallahnál. A dervis felugorva a nyeregbe, egyenesen Hassanhoz vágat aki már türelmetlenül várta.

— Nézd szerencsétlen, ez nem Abdallah lova, nem Rim. A gazember gunyt üzött belőlünk.

A dervis, aki Hassan egyik öregebbik fia volt, visszament Abdallahhoz.

— Megcsaltál öreg! — ez a ló nem Rim.

— Bizonyára, hogy nem, mint hogy az a fog sem a próféta foga — válaszolt Abdallah nyugodtan . . .

Néhány nap mulva Abdallah a városba indult, hogy a házához, mit építeni szándékozott, a szükséges deszkákat és gerendákat megvásárolja. Amint egy hidhoz érkezik, az alatt sírást és nyögést hallott. A jószívű Abdallah leszállott Rimről és a hid széléhez közeledve kérdezé:

— Ki az?

— Egy szerencsétlen — hallatszott egy gyöngé hang. A hid karjához támaszkodtam, letört és én alábukva lábamat eltörtem. Bárki

légy — Allah nevében — ne hagyj itt, hogy elveszsek.

Abdallah gyorsan a hid alá ment, a hol egy egészen fiatal embert talált mozdulatlanul feküdvé a sárban.

— Nagyon fáj a lábod?

— Oly nagyon, hogy azt gondolom mindjárt meg kell halnom. Jaj, jaj!

— Fogózzál karomba és jöjj, ülj fel lovamra.

— Hogy ne mennék? — de nem tudok mozdulni sem.

A jó öreg a fiatalat ölébe vette és nagy nehezen elvonszolta a lóig. Felültette és elment vele egész a legközelebbi kocsmáig, ahol megdörzsölte lábát eczettel, bekötözte és mivel este lett, ott maradt vele reggelig. Rimet kikötötte egy fához.

A fiatal beteg, akit Selimnek hívtak, nehezen lélezett az ágyon, néha-néha egy-egy részletet hadart a Koránból, mit hallva az öreg Abdallah elmékedésbe merült oly mélyen, hogy végre Majmona az álom istennője, lezárta az öreg szeméit finom kezeivel.

A beteg észrevette, hogy az öreg elaludt, felkelt ágyából és elment.

— Mi az fiam? — ihatnál? — kérde az öreg szeliden, de feleletet nem kapott. Kinyújtja kezét, hogy lássa forró-e még a beteg feje, de legnagyobb csodálatára az ágy üresen állott.

— Selim, Selim, kiabált az öreg megrázva a szalmagyat. Selim hol vagy?

Selim nem volt seholsem. Az öreg hirtelen kiment a szobából, de már későn volt. A színlent beteg a lovan ült utra készen.

— Selim, Selim hol vagy?

— Itt vagyok te bamba öreg — viszonzá az nevetve. Itt ülök a te lovadon. Előre Rim! A ló megindult.

— Tudd meg, hogy én vagyok Hassan legkisebb fia — kiált a fiatal távolról.

Az öreg kétségbeesetten fut utána.

— Állj meg, mondok valamit.

— Mit gondolsz, öreg? — Ha valami mondani valód van mond meg a Cadifának, különben attól is úgy félek, mint tőled.

Az öreg mindezek daczára csak fut utána.

— Allahra kérlek, állj meg, csak egy szót mondok és azután mehetsz a lóval együtt. Kérlek, hallgass meg.

A fiatalat elfogta a vágy és kíváncsiság megtudni, mit fog mondani az öreg, ha nem kéri a lovat.

— Jól van, megállok. Állj meg te is ott ahol vagy. Hallok én elég jól.

Abdallah megállott és így szólt:

— Ami megtörtént, megtörtént, azonban kérlek egyre: ne mond el senkinek sem ezt az esetet, őrizd meg a titkot. Részemről én halgatni fogok . . . Hallgatni fogsz?

— Hogyne! Megígértem, hogy teljesíteni fogom kívánságodat. Felette kíváncsi vagyok, hogy miért kívánod épen te ezt tőlem?

— Jól van megmondom. Ha a jó szívű emberek tudomást fognak szerezni erről az esetről, elmegy a kedvük többé jót cselekedni.

És ezzel az öreg folytatta az útját gyalog. Tégy jót, várj rosszat.

A kormány iparkodott minden félreértésnek elejét venni, lehetőleg megnyugtani az illető érdekköröket.

A kormány mindent megtett, hogy a félreértéseket elhárítsa és minden jogos kifogásnak külön stipulációval iparkodik elejét venni. Keveslik a nyolczszáz forint minimumot? De vegyék tekintetbe, hogy mily sok lelkészen segít ez! A miniszter aztán sorra veszi azokat a vádakát, melyeket az autonomia sérelméről felhozta. Nem áll az, hogy a jövedelem kiegészítés személyéhez van kikötve alapjában, mert az álláshoz van kötve, zokon veszik, hogy a javaslat az államnak befolyást ad abban, hogy a kiegészítés milyen mértékben történjék. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Apponyi kifogásai.

Gr. Apponyi Albert: Azt nézi, hogy a kitűzött célokat a törvényjavaslat mily mértékben érheti el? Nem akarja a kormányt gáncsolni, csak az eredményekre kíváncsi, hogy mennyiben lesz képes a helyzetet javítani. A javaslatra vonatkozólag kifogásai esik. Először helytelen az, hogy a lelkészeket kategóriákban, csoportosították kvalifikált és nem kvalifikáltakra. Az olyan lelkészek, a kik nem kvalifikáltak, az nem érdemi meg a jövedelem kiegészítését, tehát ajánlja, hogy ugy módosítsák a javaslatot, hogy csak a kvalifikált lelkészek részesüljenek a jövedelem kiegészítésében.

Második kifogása: A görög keleti egyház igen sok lelkészeket tart. Nem hiszi, hogy egyházi szempontokból ezekre tényleg szükség lenne. Meg kellene vizsgálni, hogy *szükség van-e annyi lelkészre*; mert segínyt adni nem lehet annyi sok lelkésznek.

Harmadik kifogás: Az állami segélyezések vastag *egyenlőtlenséget és aránytalanságokat* tartalmaznak. A románok 900 ezer frt segínyt élveznek, míg az ágostai ev. lutheránusok és izraeliták csak 70—80 ezer forintot.

A javaslatot novellaris uton kell kicorrigálni. Javaslat a volna. Allapítsák meg az *általános megadóztatási* rendszert az összes felekezetekre és ennek az alapján kapják a különböző felekezetek a subvencziót.

Nyujtsák be a felekezetek azon lelkészek jegyzékét, kik a segélyre igényt tartanak. Az állami felügyelet pedig hivatva van ezen jegyzék alapján az igények jogosságát megítélni.

Ily módon kell kicorrigálni a javaslatot, hogy az igazságnak és méltányosságnak megfeleljen. Ezért maga és elvarbaratai nevében kéri, a javaslatnak a közoktatásügyi és pénzügyi bizottsághoz való visszaküldését. Határozati javaslatot ad be.

Bethlen András gróf: A javaslatban örvedetes haladást lát, azonban kevesli a dotációt. A kormány az első évben nem szándékozott nagyobb összeget fordítani a segélyezésre, mint a mennyit a Kossuth Lajos utca kiszélesítésére fordított.

Zichy János gr. minden felekezet nevében tiltakozik az ellen, hogy a kormány belenyuljon az egyházi élet szentélyébe. Főképen a 17. szakaszért ellenzi a javaslatot. Határozati javaslatot nyujt be, hogy utasítsák vissza kidolgozás végett a bizottsághoz.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjai szépen kihúzták a tanácskozás második napját is este fél 7 óráig.

Pedig a hátralevő ügyek között csak három volt kiválóbb érdekű, a többi holmi bérlet átruházás. Az igaz, hogy ez a három kérdés mélyen belevág Nagyvárad jövőjébe.

Az első a csatornázás kérdése volt. Egyetlen jelenlevő bizottsági tag sem merte volna elmondani magáról, hogy csak parányit is ért a dologhoz. Legfeljebb Bordé Ferenc tanácsnok, mint a csatornázási bizottság elnöke *olvasott* az utóbbi napokban egyetmást a kanalizációról. Hisz az országnak is csak egyet-

lenegy igazi szakértője van e tekintetben és hátha ez is — tévedett.

Elhatározták, hogy véleményt kérnek a minisztertől, ahol szintén az az irányadó, aki már Nagyváradon megmondta a véleményét.

Végre egy kérdés, a melyhez a nagyváradi mindenhez értő városatyák nem konyitanak. Hogy ezt megértük!

Sokkal csekélyebb kérdésen is fött azonban az új gazdasági tanácsos feje az elmúlt héten. A mezőgazdasági bizottságnak holmi ménlovakkal is kell törődni, tehát szakértő ember kell. *Komlóssy* József végig böngészte e városatyák névsorát felülről lefele, alulról lefele, de Pally Lajoson kívül senkit sem talált aki ért a lovakhoz. Sok küzdelem után akadt rá az új viriliszre *Óváry* Sándorra, aki így jutott be a bizottságba.

A másik fontos kérdés a Pecze szabályozása volt. Mindenki érzi, hogy a mostani veszedelmes állapoton segíteni kell, mindenkiben meg van a jó akarat, de nehéz a dolog nagyon, különösen mikor félig elpuskázott s egészben elhanyagolt kérdés gyors megoldásáról van szó. Így aztán Csillagvárost még előnti a víz, a míg a polgármester tagadhatatlanul nagy buzgalma képes lesz a kérdést megoldani.

Utolsó volt a villany-vasut szerződése. Nem is érdemes a dologgal már foglalkozni, csak arra vagyunk kíváncsiak, van-e még tartalékban sok készlet, az ügy huzás-halasztására.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Beöthy László főispán elnöklete alatt jelen voltak,

Frankó Endre, Guttman József, Hlatky Endre, Mezey Mihály, Szokoly Tamás, dr. Várady Zsigmond, Schöplín Ágoston, Andriška Károly, Beczkay Lajos, Bertsey György, Csobánczy Lajos, Déry János, Mészáros József, Milibák József, dr. Radó Ignác, Schütz Albert, dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, dr. Kurländer Ede, dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Balogh Döme, Czeglédy Sándor, Harmathy Károly, Némethy Károly, Nyiry György, Rendes Vilmos, Schenker Mihály, dr. Bulyovszky József, Rácz Mihály, Komlóssy József, ifj. Rimler Károly, Sztarill János, Bordé Ferenc, Dus László, Tóth Márton, Busch Dávid, Ragány János, Szűcs István.

Az első nap letárgyalt ügyekről felvett jegyzőkönyveket észrevétel nélkül hitelesítették.

A hátralevő ügyek tárgyalására kerülvén a sor, a várad-várajai iskola kibővítésének munkálatát a legelőnyösebb vállalkozóknak, Guttman József és Rendes Vilmosnak szavazták meg.

A város csatornázása.

A város csatornázása ügyében a Walser cég beküldte a lejtmezézésre vonatkozó s ezzel kapcsolatos munkálatokat. *Farkas* Kálmán kir. főmérnök átnézte a munkálatokat s véleménye szerint Nagyváradon az elkülönítő rendszer kiépítése a legcélszerűbb. A tanács javasolja, miszerint ennek a rendszernek az alapján készíttessék el a csatornázás részletes terveit a Walser céggel.

Bordé Ferenc tanácsos hosszabban fejtegette a különféle csatornázási rendszereket. Az elkülönítő rendszert ajánlja, a mely kettős csőhálózattal bír: az egyik a csapadék vizeket vezeti le, a másik a fekáliákat.

Balogh Döme kérdést tesz, hogy ez az ajánlott rendszer kiterjedne a Külvárosra is, a mely tudvalevőleg alacsonyabban fekszik a Körös medernél. Tudni kellene továbbá, hogy ez a rendszer mennyibe kerülne, a más rendszerekkel szemben. Mivel ezt most nem tudjuk s általában a tanácsos előterjesztése nem elég arra, hogy megértsék alaposan a kérdést, indítványozza, hogy vegyék le az ügyet a napi-

rendről, s a tanács előterjesztését nyomassák ki s osszák szét a bizottság tagjai között.

Bordé Ferenc kijelenti, hogy az általános tervezet felöleli az egész várost s az részletenkint kiépíthető.

Dr. *Bulyovszky* József szólalt fel ezután. A Walser-cég 10.000 frtért kötelezve van a részletterveket is elkészíteni. Most csak a rendszer megállapításáról van szó s Walser a szerint készít tervet. Az elkülönítés rendszer 1.400.000 frtba, az öblítő 1.700.000 frtba kerül. Aradon az öblítő-rendszert kellett alkalmazni a terepviszonyoknál, de ennek a kezelése nagyon drága. Nagyvárad terület-viszonyai azonban kedvezőbbek, nagy esés van. Fontos még az is, hogy az öblítő-rendszert egyszerre, az elkülönítő rendszert pedig részletenkint is lehet kiépíteni.

Dr. *Sonnenfeld* Zsigmond pártolja Balogh Döme indítványát. A kérdés fontos szakismeretet igényel s a laikusok különösen így egyszeri hallásra nem szólhatnak hozzá. Kérdi, hogy a felvett lejtmezézés bármely rendszerrel alapul szolgálhat-e.

Bordé Ferenc fe' ilágosítja előtte szólót, hogy a lejtmezézés bármely rendszernek alapul szolgálhat. A főmérnök annak kipróbálására kémmeréseket tett s azok pontosak. A 10.000 frtot a cégnek akkor is ki kell fizetnie, ha a részlet-terveket nem készíti el, tehát jó lesz a tervet elkészíttetni.

Dr. *Friedländer* Hermann azt tartja, hogy ha most a rendszerre nézve megállapodunk, később attól nem térhetünk el. Nem lesz-e a részletes csatornázással a Pecze-szabályozás elodázva. A lejtmezézés ugyan drága lesz 10.000 frtért, de ez az egésznek az alapja. Nem látja tisztának a dolgot, hogy most döntsének a rendszer kérdésében, hanem további felvilágosítás kell. Esetleg el lehet Walsernél a terv készítését 3—6 hónappal halasztani, hisz nem oly égetően sürgős ez a kérdés. Elvárta volna, hogy a tanács kellő felvilágosítást adjon. Vezetni akarják a törvényhatóságot s ők sem tudják hova. Indítványozza: mivel a kérdés nincs előkészítve, vegyék le a napirendről s a tanács kellőleg tájékoztassa a törvényhatósági bizottság tagjait.

Dr. *Bulyovszky* József válaszolt az előtte szólott bizottsági tagoknak. Részletes terveket kívánnak, — meglesz. A város domborviszonyaira légtünetére, lakosság sűrűségére vonatkozó adatok mind készen vannak; alaposan tárgyalták s a csatornázási bizottság lelkiismeretes munkát végzett. Egy napig tárgyaltak s ez alkalommal a miniszter szakértője tudományos magyarázatot nyuttott s kimutatta, hogy melyik rendszer jobb. Ez az elkülönítő rendszer, olcsóságánál s a város fekvésénél fogva. A kérdés sürgős, halasztani nem lehet. Ajánlja a tanács javaslatát elfogadásra.

Dr. *Várady* Zsigmond nem vádaskodik; de nem írja alá minden tekintetben a tanács előterjesztését. Ez a döntő perc. Van-e a tanács a kérdésben kellőleg tájékozva; állítja, hogy nem is tudja, melyik rendszert ajánlja. Míg a tanácsnak nem lesz egy belső szakértője, akiben teljesen megbízhat, addig nem tud határozni. *Bordé* tanácsnok papírról, theoreticusan van tájékozva s így beszél, a szakértők után. A jogászok másként gondolkoznak a szakértőkről; azt tartják, hogy mindig jobb 3 szakértő, mint 5, mert háromnak háromféle különböző szakvéleménye van, de ötnek bizonyos hat van. A fő, hogy a tanács tagjai gyakorlati tapasztalatot szerezzenek. Szeretné, hogy pl. a polgármester, a gazdasági tanácsos és a főmérnök Németországban tanulmányutat tenének

a nyáron. Adják vissza a tanácsnak s néhány tagot küldjenek ki tanulmányútra, még az esetben is, ha megszavazzák az elkülönítő rendszert.

Ragány János hivatkozik a Walser-czeggel kötött szerződésre, amelyben a miniszter köztötte, hogy a terveket ő vizsgálja felül s azon változtat, esetleg egészen más rendszert rendel el. Köteles a vállalat a miniszter változtatását 4600 frtért keresztül rajzoltatni. Nem lenne helyes, a rendszerre nézve a miniszter véleményét előzetesen kikérni.

Hlatky Endre szerint a tanácstagok tanulmányutja eredménnyel nem járna, mert látnának ugyan sokat, de alaposan nem értenék; ahhoz korábbi alapos tanulmány szükséges. A szönyegen levő kérdést most hiába tárgyalják; olyan speciális dolog a csatornázás, hogy mérnök emberek közül is nagyon kevesen értik. Más kérdés ismét az, hogy belemehet-e a város a csatornázásba, van-e pénze. Már régen várja, hogy a tanács részéről felvilágosítást nyerjen arra nézve, miként állanak Nagyvárad pénzügyi viszonyai, Elfogadja Ragány indítványát.

A halasztási indítványt elvetették s **Ragány** János indítványát fogadták el.

Guttman Józseffel a polgári leányiskola helyiségére egy évre megkötött bérleti szerződést jóváhagyták.

A gyalog és vashidak vámkezelésére vonatkozó 1897. évi számadást — 11 ezer korona hiánnyal — elfogadták.

Az ör-utcai iskola-teleknél téves felmérés folytán felmerült mennyiségi eltérés kiigazítását elrendelték.

A mezőgazdasági bizottságba **Óváry** Sándort beválasztották.

A Léderer és Kálmán-féle szeszgyár r. t. által tett alapítványok oklevelét jóváhagyták. Néhai Májericsik Anna temetési költségét, a tanács javaslatával szemben, **Szokoló** Tamás indítványára, kifizetni határozták.

Hosszabb vitát keltett **Farkas Márton** fakeskedőnek köztér-bérbeadás iránti kérvénye. Az ügynél sokan szólaltak fel. Különösen fontos volt **Mezey Mihály** nyilatkozata, aki tűzbiztonsági szempontból ellenezte a területnek fakeskedés céljaira leendő bérbeadását.

Végre is a tanács javaslatával szemben **Gábel** Jakab indítványához képest kimondták, hogy a területet fatelep berendezésére bérbe nem adják.

Az összes bérlet-átruházási szerződéseket jóváhagyták.

A nagypiaczi házhelyekre nézve akként határoztak, hogy **Rendes Vilmos** és társainak a terület beépítésére további egy év haladékot adnak, azonban 5 évet az eddigi időből betudnak az emelendő épület adómentességébe.

A Pecze rendezése.

Dr. Kurländer Ede beadványával kapcsolatosan a polgármester előterjeszti, hogy a Pecze és az Aduna rendezésére a terveket részben ezután készítik. Az ügy folyamatban van. A polgármester előterjesztését szerdai számunkban egész terjedelmében közöltük.

Gábel Jakab indítványozza, hogy a tanács még a nyáron tegye meg a szükséges intézkedéseket, nehogy a szegény lakosság ismét ki legyen téve az újabb veszedelemnek.

Szokoló Tamás Csillagváros veszedelmének azt tartja, hogy a Guttman téglavetőjénél az Aduna-patak régi szabad lefolyása el van töltve. Indítványozza, hogy ez ügy megvizsgálására három tagú küldöttség menjen ki.

Dr. Bulyovszky József nem tartja oly hamar keresztülvihetőnek a dolgot, mert magán tulajdonosokkal kell a kérdést megoldani. A káptalannak a tulajdona van közbe s még a kereskedelmi miniszter beleegyezése is szükséges. Augusztusra nem ígérheti a dolgot megoldhatónak, de a tanács mindent megtesz az ügy keresztülvitelére.

Komlóssy József kifejti, hogy az Aduna-patak eltöltését nem lehet csak olyan könnyen

keresztülvinni, mert már régi a mai állapot, s csak rendes tárgyalások után lehet fogantositani.

Dr. Moskovits József a Pecze egységes szabályozását sürgeti.

Hlatky Endre ismerteti a dolog előzményeit. Veszélyes a Pecze, ezt látták legutóbb is. Az Aduna tényleg el van töltve. A kiküldött bizottság és a tanács tanulmányozzák a kérdést.

A polgármester előterjesztését elfogadták.

A villamos-vasút szerződése.

A tanács betérjesztette a villamos vasút építése ügyében a budapesti társulattal kötött szerződést, jóváhagyás végett.

Hlatky Endre először is felveti, hogy a budapesti társulatnak nincsen még engedélye, tehát a szerződés aláírása nem oly sürgős. Majd felemlíti, hogy a betérjesztett szerződés nem mindenben felel meg a bizottságban történt megállapodásnak. Nehogy később úgy legyünk, mint a gázszervezővel, adják ki a szerződést alapos áttanulmányozás végett a jogügyi szakbizottságnak s nyomassák ki.

Bertsey György nem osztja Hlatky nézetét. A mai munkáviszonyok között fontos, hogy mielőbb munkát adhassanak a szegény népnek. Hlatkynak lett volna alkalma kifogásolt pontokat helyesbíteni, nem most huzni a dolgot. Elfogadja a szerződést.

Dr. Radó Ignác szintén nem osztja Hlatky aggályait. A szerződés feltételei minden bizottságon átmentek s a társulat által alá is vannak írva. Új dolgok nincsenek benne. Hogy koncessziójuk nincs, az az ő dolguk, ha szerződésük lesz, megkapják azt, vagy elvesztik a kaucziót. Nem kell a dolog elé akadályt gördíteni.

Gábel Jakab elfogadja a szerződést. A Hlatky indítványát csak az esetben fogadná el, ha kimondanák, miszerint az ügy a jövő havi közgyűlés elé jön.

Bertsey György azt látja, hogy magán erdekek csoportja működik közre, az a kéz nyúlt a dologba, a mely a milliós költsönnél is dolgozott s ezt a város 30 ezer frttal fizette meg. (Zaj.) Hlatky nem volt az érdekesoporthban.

Hlatky válaszol Bertseynek. Nem helyesli, hogy itt gyanúsítanak valakit.

Dús László kijelenti, hogy a szerződés pontozatait a múlt gyűlés fogadta el, annak az adatai alapján készült a szerződés.

Némethy Károly elfogadja Hlatky indítványát, de akként, hogy az ügyet a jogügyi szakbizottság véleményével a jövő havi közgyűlés elé terjesszék be.

Dr. Bulyovszky József szintén elfogadja Hlatky Endre indítványát s a kérdést a május havi közgyűlés logja tárgyalni.

A szerződést kiadták a jogügyi szakbizottságnak s utasították a tanácsot, hogy a jövő havi közgyűlés elé terjessze be a szerződést.

A hódmező-vásárhelyi méregkeverők.

— Saját tudósítónktól —

B u d a p e s t, április 15.

Sebestyén Mihály a monstre bünpör előadja ma délelőtt befejezte a bünanyag ösmeretetését. Délelőtt 11 órakor visszavonult az ítélő tanács s egy órai tanácskozás után a tanács elnöke **Csorda** Bódog kihirdette a kir. kuria ítéletét. A kir. kuria **Hódi** Pálné, **Csordás** Nagy Lidia és özv. **Turi** Mihályné, **Varga** Lidiára vonatkozólag megváltoztatta a szegedi kir. tábla ítéletét s rájuk a törvényszéki ítéletet hagyta helyben. Özv. **Mucsi** Mihályné, **Tóth** Lidiára vonatkozólag mindkét alsó bírósági

sági ítéletet megváltoztatta, sőt a btk. 2. §. alapján 15 évi fegyházra ítélte. A többi vádlottra nézve helyben hagyta a kuria a szegedi kir. tábla ítéletét.

A benyújtott semmisségi panaszokat a legutolsó fórum elvetette. A kuriai ítélet indokolásául egészében elfogadta a kir. tábla indokolását, — a három vádlottra vonatkozó megváltoztató ítélet indokolását változtatván meg csupán.

A kuria ítélete eszerint a következő:

Aracsi Sándorné, **Szalai** Jáger Marit mint bünsegédet 15 évi fegyházzal sújtották.

Hódi Pálné, **Csordás** Nagy Lidiát és özv. **Turi** Mihályné, **Varga** Lidiát több rendbeli gyilkosságban való tettesség miatt életfogytiglani fegyházra ítélte a Curia.

Szappanos Judit, özv. **Bán** Ferencznét életfogytiglani fegyházzal, özv. **Mucsi** Mihályné, **Tóth** Lidiát 15 évi fegyházzal, ifj. **Horváth** Jánost életfogytiglani fegyházzal, **Gulyás** Kiss Sámuel hat évi fegyházzal sújtotta a kir. Curia.

Az elítéltek büntetése a mai naptól számított. A vizsgálati fogságból 1 év és 6 hó vétetik kitöltöttnek.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 17. A rabsegélyző egyesület közgyűlése.

Április 24. A Biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

Április 30. Berettyó- társulat közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Uj bírák.** A hivatalos lapnak, tegnapi száma a helybeli ügyvédi karra örvendetes hírt közöl, amennyiben egyszerre három törvényszéki albiró kinevezését közli, akik mind a hárman a váradai törvényszék kerületébe lettek kinevezve. A három bíró közül egy a helybeli törvényszékhez, egy a városi járásbírószághoz és egy a tenkei járásbírószághoz lett beosztva. **Szabó** Zoltán szegedi törvényszéki jegyzőt a tenkei kir. járásbírószághoz, **Eperjessy** Ferenc sátoralja-újhelyi törvényszéki aljegyzőt a nagyváradai törvényszékhez és **Bessenyei** Elemér budapesti törvényszéki aljegyzőt a nagyvárad- városi járásbírószághoz albirákká nevezte ki ő felsége.

* **Április 11. a főgymnáziumban.** A főgymnázium ifjusága tegnap délelőtt ünnepelte meg április 11-ikét. Az ünnepély délelőtt 10 órakor kezdődött az egész tanári kar és tanuló ifjuság jelenlétében. A műsor a következő volt:

1. Szózat. Előadta: a daloskör.
2. Ünnepi beszéd. Tartotta: Kelemen Sz. tanár.
3. Az Alpesi virág. Előadta a zeneegyesület.
4. Visszaemlékezés 1848-ra. Szavalta: Harmathy József.
5. Nemzeti ima. Előadta a daloskör.
6. A Zászlótartó, Eötvöstől. Szavalta: Sarkadi Béla.
7. Honfi dal. Előadta a zeneegyesület.
8. Hunyady induló. Előadta a zeneegyesület.

A műsornak minden egyes száma pompásan sikerült, különösen sikerült a harmadik pont, amelyet meg is kellett ismételni. A sikerült ünnepély után a főgymnázium ifjusága elkezdte énekelni a »Kossuth Lajos azt üzent« kezdetű dalt, amely mellett azután egészen a 15-utcaig lelkesedett az ifjuság.

* **A ciszterciaták jubileuma.** A magyarországi ciszterciaták április 28. 29. és 30. napjain nagy fényvel ünneplik meg rendjük alapításának 800 éves jubileumát. A tanító-

ezisztertica rendet Szent Róbert francia apát alapította 1098-ban. Az első Kolostor Burgundban, Dijon közelében, Cîteauxban — latinosan Cistercium — volt. III. Béla király, kinek feltalált csontjait, neje antiochiai Anna földimmaradványaival együtt, az év nyarán fogjuk ünnepiesen eltemetni a budavári Mátyás-templomban, alapította a maig is fennálló zirczi apátságot 1182-ben. Ugyancsak III. Béla alapította a pilisi apátságot 1184-ben, a pásztói apátságot 1190-ben és a szent-gothardi apátságot 1190-ben. A ciszterciata-rend hozta Magyarországra a csucs-ives gót építési stílust. Azelőtt földmíveléssel, mocsarak lecsapolásával, erdők irtásával, állattenyésztéssel és házépítéssel foglalkoztak a ciszterciaták. Ők építették a péterváradit várat is és számos hazai templomot, monumentális épületet, melyeknek azóta csupán romjai maradtak fenn. II. József császár eltörölte a rendet, de Ferencz császár és király újból visszaállította. A rendnek jelenleg 139 tagja van. Négy főgimnáziumot lát el tanárokkal és 15 plébániát adminisztrál.

* **Az ügyészség köréből.** Pap Aurél kir. alügyész egy hónapi időtartamra Nyiregyházára távozik. Az alügyészt a főügyészség rendelte ki. Pap, mint értesülünk, e hó 18-án utazik el küldetési helyére.

V. H. O. Sz. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének nagyváradit tagjait ez uton tisztelettel felkérem, hogy ma délelőtt 11 órakor a Bazár külön termében tartandó ülésen, melyen több fontos ügy kerül elintézésre, megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1898 április 16. Fehér Dezső, a »V. H. O. Sz.« nagyváradit bizottságának elnöke.

* **Alapítványi helyek a katonai iskolákban.** A cs. és kir. közös hadseregbeli hadapród iskolákba, katonai nevelő és képző intézetekbe a katonatiszti leányok soproni nevelő intézetébe, a fumei haditengerészeti akadémiába, továbbá a m. kir. honvéd főreáliskolába, és a honvéd Ludovica akadémiába az 1898/99-ik tanévben betöltendő magyar állami alapítványi és fizetési helyekre való felvétel tárgyában kibocsátott pályázati hirdetményben foglalt feltételek hivatali helyiségben (Fő-utca régi kis városháza) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Nagyvárad, 1898 április 7. Darvassy Lajos, tanácsnok.

* **Pályázat.** A helybeli pénzügyigazgatóságnál titkári állásra pályázatot hirdetnek. A pályázati határ-idő két hét.

* **Kereseti adó közszemlén.** A m. kir. pénzügyigazgatóság 25813. II. 1898. sz. alatt kelt érvényesítésével ellátott állandó fizetés utáni IV. oszt. kereseti adó kivetési pótlajstrom az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében 8 napi közszemlén, vagyis f. évi április hó 18. napjától 25. napjáig bezárólag a városi adóhivatal 10. számú szobájában azon figyelmeztetés mellett tétetik ki, miszerint: érdekelt adókötelesek a jelzett lajstromban terhükre előírt adót stb. megtekinthetik, s az elleni netaláni felszólamlásukat a lajstrom közzétételét követő 15 nap alatt írásba foglalva a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. Városi adóhivatal. Nagyvárad, 1898. április 15. Bordé, adóügyi tanácsos.

* **Gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi m. kir. miniszter Zilahy Gyula okleveles gazdát, nagyváradit lakost H.-K.-Kovácsi, Bihar és Bihar-Püspöki területére nézve az állandó gazdasági tudósítói tiszttel megbízta.

* **Berliniek Budapesten.** A berlini közszemlén kiküldöttéi ma délelőtt látogatást tettek Márkus József főpolgármesternél s aztán Halmas János polgármesternél. Természetesen mind a két helyen nagyon szives fogadtatásra találtak. A berliniek, a látogatások befejeztével megemlézték a központi vásárcsarnokot és a földalatti villamos vasutat. Ebéden ma Heltai Ferencz orsz. képviselő és fővárosi bizottsági tagnál lesznek. Ebéd után felmennek a budai várba s később ellátogatnak a keramiai gyártelepre. Este 8 órakor bankett lesz a német vendégek tiszteletére a Hungária fogadóban.

* **Hirtelen halál.** Tegnap délelőtt egy helybeli derék iparos Sárközi Károly cipész

mester nagyteleki utcza lakása előtt összeesett és még mielőtt segítségére mehettek volna, meghalt. A szerencsétlen ember halálát szívvelhűdés okozta.

* **Jóváhagyott alapszabályok.** A belügyminiszter »Az egbbeli katolikus kör« alapszabályait a bemutatási záradékkal ellátta.

* **Halalozás.** A következő gyászjelentés küldetett be hozzánk:

Ujváry Zsigmond m. k. pénzügyi titkár mint férj, gyermekei Zoltán és Zsigmond, nemkülönben a gyászoló szülők Rausehek Alajos és neje Koch Mária, nővére Emma és férje Fuzsl Lipót, fivére Rudolf nevében is fájdalommal telt és megtört szívvel tudatja a legjobb hitves anyja, gyermek és testvére Ujváry Zsigmond-né szül. Rausehek Luizá-nak életének 37-ik, boldog házasságának 18-ik évében f. hó 15-én reggel 7 órakor a halotti szentségek ájtatos fölvétele után az Urban történet csendes elhunytát. A drága halott hült tetemei f. hó 17-én vasárnap délután 4 órakor fognak a Nagykut-utczai 158. sz. a. lakásból a róm. kath. szentegyház szertartása szerint a Várad-Olaszi Nagytemetőben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig f. hó 22-én délelőtt 10 órakor fog a várad-olaszi plébánia templomban az ezek Urának bemutatni. Nagyvárad, 1898 április 15. Béke poraira!

* **Vesztett eb és macska.** Szalacs községben négy nappal ezelőtt egy kóbor vestett eb csatangolt, amely az állatokon kívül Kovács András udvarán megmarta Kovács Lajost és Sinyi Ferenczet. Agyonverték és a vestettséget megállapították. Ugyancsak Szalacson másnap Nagy Lajost a saját macskája marta meg. A boncolásnál itt megállapították a vestettséget. Ugy az ebekre, mint a macskákra 40 napizárlatot rendelt el a főszolgabíró.

* **Allást keres.** Érettségit tett fiatal ember keres a vidéken segédjegyzői állást, vagy bármilyen más, képzettségének megfelelő alkalmazást helyben vagy a vidéken. Állását május 1-én elfoglalhatja. Czim a szerkesztőségben.

IRODALOM.

— **A Hófehérke megjelent.** Ez a könyv is kedves olvasmánya lesz majd az ifjuságnak. A Hófehérke örökszép történetét éneklő meg benne üde hangon, csengő-bongó versekben egy fiatal, tehetséges pöéta: Ifj. Nuszbek Sándor. Ez az a sokat emlegetett költői elbeszélés, a melyet a szegedi *Dugonics-Társaság* legutóbb pályadíjjal jutalmazott s a mely pályanyertes műből maga a szerző olvasott fel bemutatást a Társaság meghívott vendégeként Szegeden. A 90 oldalra terjedő kis könyv valóságos remeke az izléses, tiszta nyomdai munkának. *Dobay* János gyulai nyomdász dicséri. Ugy tudjuk, a kötet ára 1 forint. A kötetre legközelebb még visszatérünk és pedig részletesen, a mikor mutatóványt is közlünk belőle.

— **Az Országos Néplap** széles körben elterjedt politikai szépirodalmi képes hetilap 15-ik husvéti száma a következő bő tartalommal jelent meg. A magyar föld védelme. — Az olajfák hegyén (vers). — A feltámadás ünnepe. — Egy helyett kettő (elbeszélés). — Szellemi sziporkák. — A tromf (elbeszélés). — Lánybíró választás. (Karczolat). — Hazánk. — Országgyűlés. — Külföld. — Hétről-hétre. — A gazda. A rétek tavaszi boronálása. — Háztartás, konyha. — Hasznos tudnivalók. — Közgazdaság. — Mulattató. — Találós kérdések — Budapesti piac. — A tartalmas újságnak előfizetési ára egész évre 2 frt Megrendelhető: Pozsony ferencziéknél.

— **A Katolikus Hitvédelmi Folyóirat** áprilisi füzeté a következő bő tartalommal jelent meg: A szocialis kérdéstről. Irta: Fludorovits Zs. — 1848—1849. Irta: Keményfy K. D. — Egy korszerű kérdés pártatlan méltatása. Irta: F. I. — Csodás események Don Bosco életéből. Irta: Jedlicska Pál. — Megtértek Csarnoka. — Krónikás: Kossuth üdvözlí az olasz parlamentet. — Strossmayer koadjutora. — A néppárt emlékirata. — Kálvinista bank. — Porosz protestansok türelme. — Papi va-

gyon ellen. — Asbóth a szocialismusról. — Molnár apát választási katekizmus. — A zsidók és Wlassics. stb. — Irodalom. — Vegyesek. — Bolanden K: Kultur-képek. Megrendelhető egy évre 4 frtért, félévre 2 frtért. Pozsony, ferencziék.

ZENE és MŰVESZET.

A zenekedvelők iskolai hangversenye.

A »Nagyváradit Zenekedvelők Egyesülete« által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola az előhaladottabb növendékeinek közreműködésével II-ik iskolai hangversenyét 1898. évi április hó 17-én — vasárnap — délután az egyesület helyiségében (Nagypiacz-ter, községi polgári fiúiskola II. em., 31-ik ajtó) rendezi. Belépti díj 20 krajczár. Hangverseny kezdete pontban 3 órakor.

Műsor:

- Schubert F.: »Induló«.
- Behr F.: a) »Viszontlátás«; — b) »Polka«.
- Zongorán előadja: Kovalik Erzsike.
- Donizetti: »Lucrécia Borgia«.
- Fuvolán előadja: Géczy Imre.
- a) Schmith S.: »Sonatina«.
- b) Diabelli A.: »Polacca«.
- Zongorán 4 kézre előadják: Réthy Irén és Fuzskó Klótid.
- Dancs Ch.: op. 129. »Hegedű kettős«.
- Palotássy Gyula: »Utolsó ábrándok«.
- Zongorán előadja: Brunner Róbert.
- Dancs Ch.: »Petit Air Varié«.
- Hegedűn előadja: Fényes Márta.
- Diabelli A.: »Scherzó«.
- Zongorán 4 kézre előadják: Kovács Erzsike és Molnár Laura.

10. percz szünet.

- Dancs Ch.: »Trió«.
- Verdi: »Rigolettó«.
- Zongorán előadja: Poltovszky Gizella.
- Dancs Ch.: »Variatio«.
- a) Donizetti: »Lucrécia Borgia«; — b) »Magyar dalok«; czimbalmón előadja: Simon Ferencz.
- Hubay Jenő: »Mazurka«.
- (op. 45.) Hegedűn előadja: Vojt Ervin.
- Vomácska J.: »Gavotte«.
- a) Donizetti: »Románzó«.
- a Lucrécia Borgia cz. operából; — b) »Magyar dalok«.
- Éneklő: Lőrincz Riza.
- Magyar dalok. Zenekarra alkalmazta: Hernesirek István.

— **Orgona-iskola.** Van szerencsém az igen nagybecsült igazgató urat arról értesíteni, hogy a tanítóképző-intézetek mind a négy osztálya számára egy »Orgona-iskolát« irtam. Orgona-iskolám mind elméletileg, mind gyakorlatilag magában foglalja mindazt, a mit a növendékeknek tanulniuk kell. Egyuttal bátorkodom arról értesíteni, hogy Orgona-iskolámat a nm. magy. kir. közoktatásügyi miniszteriumnak benyújtottam engedélyezés végett. Ára: 1 frt 60 kr. postadíjjal együtt. Az Orgona-iskolát csak a pénz előleges beküldése után küldöm meg, 20 drb megrendelésnél egy tisztelet példánnyal szolgálók, írásbeli megkeresések vagy pénzküldemények czimemre kéretnek. Maradok kiváló tisztelettel Köppl Ferencz, a győri kir. kath. tanítóképző-intézet zenetanára. Győrött, Ferencz város, Homok-utca 4. sz.

TANÜGY.

A biharmegyei tankerületi tanító-testület f. évi április 19-én tartandó közgyűlésének tárgysorozata:

- Gyakorlati tanítás: d. e. 9 órakor »Az írva-olvasás« köréből. Tartja Vaday József, a nagyteleki-utczai közs. elemi iskolában.
- A kir. tanfelügyelőség értekezlete az állami tanítókkal d. e. fél 11 órakor.
- D. u. fél 3 órakor tantestületi közgyűlés a megyeház nagytermében.

A közgyűlés tárgysorozata.

- Elnöki megnyitó
- Az 1848. márcziusi események méltatása: Nagy Imre m.-telegdi áll. ig. tanító által.
- A kiküldött »Slójd« bizottság jelentése.

7. A régi magyar tanítóknak közügyesség tanítása e század első feléig. *Jánosházy János*tól.

8. A »faiskola kezelése« *Karácsonyi József* irsó-pallagi áll. tanítótól.

9. Folyó ügyek; indítványok.

10. D. u. 5 órakor a »Nagyvárad Zenekedvelők Egyesülete« által a közgyűlésen résztvevő tanítók tiszteletére bangverseny az egyesület helyiségében, (Nagy-Piacz-tér, közs. polg. fiu isk. épület, II. emelet 31. sz.)

Nagyváradon, 1898. április hó 15-én.

Jánosházy János,
tantestületi alelnök.

Nagyvárad város 1897. évi zárszámadása.

Nagyvárad város főszámvevője az alábbi jelentésben számol be a város múlt évi vagyoni helyzetéről. A jelentés főbb részeit a következőkben közöljük:

I. A házi pénztári zárszámadása, bevételek:

Az I. főrovat alatt »Pénztári maradvány« címén 294 korona 46 fillér irányoztatott elő.

»A mértékhitelítési díjak« című III. főrovat alatt 1.124 korona 96 fillérrel kevesebbet vetünk be, mint a tapasztalati évek eredményének átlaga alapján előirányozva volt.

A »Katonai szállások« című IV. főrovat 6. tétele alatt az új tűzéraktanya haszonbérében az előzetes építési költségterv alapján 1897. szeptember 1-től — mint a mely időpontra a laktanya átadására a város kötelezettséget vállalt, — az év végéig 19.500 korona bérösszeget irtunk elő.

A »Tanügy« című V. főrovat 4. tétele alatt 14.000 korona államsegély irányoztatott elő a községi iskolák fenntartásához.

A »vágóhídi díjak«, továbbá a »ló és marhaszártéri díjak« című VI. és VII. főrovatok alatt az előirányzattal szemben mutakozó jövedelemcsökkenés a gazdasági viszonyok kedvezőtlen voltán kívül, a múlt év első felében folytonosan tartott esős időjárásnak is tudható be, mely a forgalmat jelentékeny mérvben akadályozta.

Az V. főrovat 2. és 3-ik tételei, valamint a XV. rovat alatt elért eredmény a községi adópótlékokra nézve nem éri el az előirányzott összeget, minek oka a szűk termés és ebből folyó valóságos gazdasági viszonyokban keresendő. Ugyancsak a »Fogyasztási és italadók« című XVIII. főrovat alatt előirányozva volt 463.570 korona bevétel, ezzel szemben tényleg befolyt 452.733 korona 12 fillér; tehát 10.836 korona 88 fillérnyi jövedelemcsökkenés mutakozik, mire nézve ismét csak a fentebb már hangsúlyozott indokokra utalhatok.

A »Térimények« című főrovat 4. tétele alatt az amerikai szőlőtelep jövedelme címén az előirányzattal szemben 6.924 kor. 96 fillérrel vetünk be kevesebbet.

Kiadások:

A »Személyzet illetményei« című I. főrovat alatt előirányzott 362.552 koronával szemben uti és vízvezetési alapok által vissz térített 9.660 korona 04 fillérnek is leszámításával — 327.571 korna 74 fillér kiadás merült fel.

A mutakozó 34.980 korona 26 fillérnyi megtakarítás magyarázatát abban találja, hogy az 1897. január 1-től szervezett új állások csak az év utolsó negyedében és ekkor sem az összes állások töltöttek be.

A »Nagyipacztér rendezése« IV. főrovat alatt az előirányzattal szemben mutakozó hitel tülépésre nézve tisztelettel jelentem, hogy a számvéveségnél vezetett nyilvántartásnak e részben való hiányossága miatt az 1897-ik évre Bertha István volt vállalkozó részére kiutalt következő összegek: azaz 13.887 korona 04 fillér, — mely összegek pedig az idézett utalványok szövegezése szerint a lefolyt évben váltak esedékesekké — az 1897. évre szóló költségvetésbe felvéve nem lettek.

A »Tanügy« című VIII. főrovat 5. tétele alatt »Reáliskolaért az államnak« címén 16.000 korona hátralék van kitüntetve; annak, hogy ezen tartozásunk a lefolyt év végéig nem egyenlített ki, az az oka, mert azt a vallás és közoktatásügyi kir. miniszter ur Ó Nagyméltóságának 44542/897. számú rendeletével az 1894/5. és 1897/8. tanévekről kilátásba helyezett államsegély összegéből (28.000 koronából) szándékoztunk kiegyenliteni; az állami költségvetés tárgyalása körül felmerült kése-

delem azonban azt eredményezte, hogy a kilátásba helyezett államsegély a múlt év végéig nem volt folyósítható.

Időközben a jelzett államsegély az 1900-ik év végéig folyóvá tétetvén: szóban levő tartozásunk kiegyenlítése körül jövőre nézve a mulasztásnak eleje lesz véve.

A vágóhíd jégszükségletének beszerzése és helyiségeinek alapos javítása a lefolyt évben teteme-sebb kiadást igényelt; szolgáló locsoló-csapok csak a nyári időszak végére készültek el, másrésztől és különösen pedig az, hogy a Múzeum-épület környékének új parkirozása és az ott elültetett növények gondozása jelentékeny új kiadásokat eredményezett.

A »Kincstári adó« című 14. tétel alatt az előirányzattal szemben mutakozó 5000 korona többlet magyarázatul az a körülmény szolgál, hogy a kir. kincstár részéről némely javadalmainak visszamenőleg járadék adó alá vonatván, ámbár a kivétel ellen felszólamlással élünk; a teher felszaporodásának elejét veendő, igyekeztünk az eddigi előirásnál magasabb összeget fizetni.

A »Jótekonny czélok és dotációk« című XVII. főrovat 5 tétele alatt szegények segélyezésére 1154 korona 40 fillérrel adtunk ki többet, mint előirányozva volt, minek okát a lefolyt évben szokatlannul nagyobb mértékben tapasztalt kedvezőtlen viszonyok képezték.

Egyébiránt ezen hitel-tülépés ugyanezen főrovat alatt elért megtakarítások összegében fedezetet talált.

A »Városi középületekre« című XXI. főrovat alatt felmerült 3.353 korona 88 fillérnyi többlet kiadást különösen a »Ferencz-József« huszárlaktanyának azon alkalomból teljesített jókorbá helyezése idézte elő, a midőn a 16-ik huszárezred innen Bécsbe és helyére az addig Bécsben állomásozott Vilmos huszárezred áthelyeztetett.

Az ezen alkalomból felmerült kiadások rendkívül magas volta arra indította a tek. tanácsot, hogy beható vizsgálatot tartson annak kiderítésére, hogy a laktanya épületein és felszerelésén tapasztalt rongálások mennyiben tudhatók be a természetes elhasználásnak s nem voltak-e azok a katonaság szándékos rongálásai folytán előidézve?

A pesti hazai első takarékpénztártól az 1897. év folyamán felvett 1.000.000 korona kölcsön törlesztéséből folyó kiadások egy részét számoltuk el és pedig tekintettel arra, hogy ezen kölcsön felvételét az új tűzéraktanya építése tette szükségessé és hogy a laktanya építésére vonatkozó előzetes költségvetés értelmében az időközi kamatvesztesség is az építési számla terhére volt átvezetendő: a tőke és kamattörlesztési részletből a házi pénztár terhére ezen rovat alatt csak azon 10.000 korona volt leróható, a melyet térdíjak fejében a katonai kincstártól kaptunk, s az 1897. év javára bevételeztünk.

A házi pénztár javára leszámítandó tételek összege tehát 1.699.555 kor. 04 fill.

Lévén pedig a törzsvagyon pénztár követelése 1.787.697 kor 12 fill.

Lesz a házi pénztár tartozása 1897. év végével 88.142. kor. 08 fillér.

A mérleg.

A zárszámadás alapján egybeállított mérleg szerint az 1897 évben

a házi pénztár bevételeinek összege 3.300.554 kor. 02 fill.

a házi pénztár kiadásainak összege 3.192.037 kor. 57 fill tehát az év végén mutakozó maradván 108.516 kor. 45 fillért tett.

A kiadásoknál az ezedmény a rendes kezelésben kedvezőtlenebb volt 142.005 kor. 29 fillérrel. Ellenben kedvezőbb volt az eredmény a bevételeknél az előirányzattal szemben befolyt feleslegesek által 110.542 kor. 18 fillérrel és a kiadásoknál, az elért megtakarítások címén 54.515 kor. 35 fillérrel az eredmény a rendes kezelésben kedvezőbbé lett, tehát 165.057 kor. 53 fillérrel.

Ez tette azután lehetővé, hogy daczára annak, miszerint az 1897-ik évre szóló költségvetés 20.000 korona hiánnyal záródott és daczára annak is, miként a számadási időszakban jelentékenyebb előre nem látott, illetve a költségvetésbe fel nem vett kiadásokat teljesítettünk: a házi pénztár mérlege az 1897. év végén 20.000 koronát meghaladó felesleget tüntet fel.

Ez alkalommal tisztelettel jelentem még, hogy a millenáris évforduló alkalmából megrendelt történelmi tárgyú kép ez ideig a város részére átadva nem lévén, a kép szerződésileg kikötött arától

16.000 koronával még mindig tartozunk; továbbá 1897. év végéig a reáliskola fentartásához kötelezett hozzájárulás czímén a kir. kincstárral szemben 16.000 koronával maradtunk hátralékban; végül a hulláégető kemenczéért — mennyiben az átvételre alkalmasnak fog találtatni — 6.000 koronát leszünk kötelesek a vállalkozó részére kifizetni.

Ezen tartozásaink a múlt év végével bezárult költségvetés időszakokat terhelik és azok a zárszámadás során kimutatott cselekvő hátralékokban tényleg fedezetet is találnak; minélfogva az azok fedezetéről való gondoskodás rendkívüli intézkedést nem igényel.

A vagyonleltárban vagyonsökknésként 1.046 kor. 99 fill. mutakozik.

A vagyon csökkenést tulajdonképpen a honvédtud. apród iskola részére átadott szántóföldek a értékének cselekvő értékéből történt leütése idézte elő: ezen csökkenés azonban ellensúlyozva van a honvéd lovasági laktanya és a színház tervezési költségeire tett kiadásokkal, a mely kiadások bár végeredményükben befektetést képeznek, a vagyon-leltár cselekvő állományába csak akkor lesznek beiktathatók a midőn az építkezés tényleg megkezdetni fog.

Eme beruházási kiadások számba vételével 895. 16+5781.08) tényleg nem vagyonsökkenés, hanem 5593 korona 25 fillérnyi vagyon szaporulat konstatalható az 1897. év végén.

Mindezeknek előterjesztése után tisztelettel indítványozom, hogy a csatolt számadások és vagyonleltár jóváhagyását, — egyszersmind pedig azokra nézve *Hegedüs Géza* löpénztárnok, valamint *Darvassy Sándor* ellenőr részére a szokásos felmentvény megadását illetékes helyről kieszközölni méltóztassék. Nagyvárad, 1898. apr. 6. *Ragány János* s. k. főszámvevő.

Látható tehát a fentebbi adatokból, hogy városunk financiai állapota — papiroson legalább — eléggé türethető. Bár ebben nem sok a vigasztaló tény, mert hát csak adóalap lesz több, nem a megélhetés könnyebb.

SZINHÁZ.

Az iparos ifjuság előadása megismételve. Megemlékeztünk már arról, hogy az iparos ifjak a »Gyimesi vadvirág«-ot holnap közkívánatra megismételik. A multkori előadás olyan jól sikerült úgy anyagilag, mint erkölcsileg, hogy az már magában véve is elég garancia arra, hogy a megismételt előadás is sikerült lesz. *Bertsey György* az iparos ifjuság egyet elnöke felkéri a város közönségét, hogy megjelenésükkel támogassák a nemes czélt, amennyiben a darab tiszta jövedelmét iparos ifjak otthonára fogják fordítani.

Igazságszolgáltatás.

Királyi kegyelem sajtóügyben. Ó Felsége husvétvasárnapján kelt legfelsőbb elhatározásával elrendelte, hogy *Jutassy Ödönt*, a »Molnár Lapja« szerkesztőjét, kit tavaly márczius 15-én a bpesti esküdtszék verdiktje alapján a törvényszék három havi fogházra és 300 frt pénzbüntetésre ítélte, azonnal szabadlábra helyezzék, amit a kágyelmező leirat átvétele után *Dr. Geguss* kir. ügyész és *Jankovich Kálmán*, a pestvidéki fogház felügyelője azonnal foganatosított. Ó Felsége a pénzbírságot is elengedte.

TAVIRATOK.

A spanyol—amerikai háborúhoz.

Budapest, április 15. (Saját tud. táv.) Párisból sürgönyzik: A Havas-ügynökség jelenti Madridból: Spanyolországnak a hatalmakhoz intézett jegyzéke a jelenlegi helyzettel foglalkozik, tiltakozik az amerikai kamarák határozata ellen és végül kijelenti, hogy Spanyolországnak azt az óhaját, hogy a hatalmak kérelmének megfelelően, az amerikai kongresszus ofenzív magatartása meghusitotta.

Mária Krisztina regens királyné egy millió, Izabella infansnő pedig 50.000

pezetát (1 pezeta 95 fillér) irt alá a flotta szaporítására.

Budapest, márcz. 15. (Saj. tud. táv.) Barcelonából sürgönyzik: A »Corres Catalan« című laphoz Kubából érkezett távirat jelenti, hogy Macimon Gomez és Calicto Garcia Mac Kinley üzenete által kiábrándítva elhatározták, hogy meghódnak.

Budapest, ápril 15. (Saj. tud. táv.) Washingtonból jelentik: A szenatus ülését holnap délelőtti 10 óráig elnapolta, anélkül, hogy a bizottság jelentése afelől határozatot hozott volna.

Budapest, április 15. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Havannából érkezett távirat szerint D o l z és G i b e r g a kubai miniszterek a sziget keleti részére utaztak, hogy a felkelőkkel tárgyaljanak.

Budapest, április 15. (Saj. tud. táv.) A Havas-ügynökség jelenti Madridból: M á r i a K r i s z t i n a régens királyné ma este aláírt egy rendeletet, amely a kortezt egybehívja.

S a g a z t a miniszterelnök holnap tanácskoznia fog a kisebbségi pártok vezérével. Azt hiszik, hogy a kamarák április hó 23-án fognak összeülni. Az amerikai Egyesült Államok határait Mexikó felé állítólag megerősítik, mert attól tartanak, hogy önkéntes-bandák törnek be.

Görögországi zavarok.

Budapest, április 15. (Saját tud. táv.) Mint a Havas-ügynökség Athénből jelenti: A »Times«-nek e hó 8-án kelt az a hire, mintha György király kijelentette volna, hogy György herceg jelölése befejezett tény, nem felel meg a valóságnak.

A trónörökös és a trónörökösnet, mikor a palotába visszahajtottak, egy ember sértő kifejezésekkel illette. Az illetőt letartóztatták és kiderült, hogy elmebajos.

Török ügyek.

Budapest, április 15. (Saj. tud. táv.) Konstantinápolyból táviratozzák: A hadi kárpótlási hátralékokra vonatkozó orosz jegyzék következtében a szultán egyenesen Szt.-Pétervárra fordult.

Az orosz önkéntes hajóhad azon

hajói, amelyeknek itt el kell haladniuk, erődítési és tüzériai anyagokat is visznek magukkal Port Arthur számára.

Kaneai konsuli jelentések szerint az új bazárban a mohamedánok és keresztények közötti békitési kísérletek eredményesek.

KÖZGAZDASÁG.

Piczuas bank B-Ujfaluban. Berettyó-Ujfaluban most egy új piczuas bank van alakulóban, melyre az afairási ívet most küldötték széjjel. Az egyesület czime »Sárréli Önségélyező Hitelszövetkezet« lesz, a melybe a belépők egy-egy tagrészejegy után a szövetkezet a megalakulástól számított 6 éven át a szövetkezet pénztárába hetenként 20 krajczár (40 fillér) befizetésére kötelezik. Félévi előleges felmondás után azonban bármelyik tag időközben is kiléphet. Vidéki tagok részére postai befizetési lapok fognak kiszolgáltatni s így a befizetések mindenkor a postaköltség megkimélésével teljesíthetők lesznek. Az egyesület élén *Habokay József*, ujtalui ügyvéd áll.

TÓZSDE.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, április 15.

Buza őszre	— — — — —	9.59
Buza tavaszra	— — — — —	12.23
Tengeri	— — — — —	5.32
Rozs őszre	— — — — —	8.65
Zab őszre	— — — — —	7.10

Értéktözsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest április 15.

Déli vasut	— — — — —	406.1/4
Rimamurányi	— — — — —	254.—
Magyar jelzalog	— — — — —	253.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	252.1/2
Iparbank	— — — — —	101.25
Budapest közuti	— — — — —	401.1/2
Kereskedelmi bank	— — — — —	140.—
Villamos vasut	— — — — —	272.—
Salgótarjáni	— — — — —	3.—
Waggon-kölesön	— — — — —	038.26

Bécs, április 15.

Az irányzat szilárd.

Oszt. hitel	— — — — —	355.1/4
Magyar hitel	— — — — —	374.1/2
Allamvasut	— — — — —	343.—
Birodalmi márka	— — — — —	58.82

A szerkesztést felolós:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Jelzálogkölesönt

filoxera által elpusztított szőlők ujonnan befásítására 5³/₄%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre	4 ³ / ₄ %
63 ¹ / ₂ « » » » »	4 ¹ / ₄ %
50 évi törlesztésre	5 %
30—40 évi törlesztésre	6 %
20—30 évi törlesztésre	7% mellett

ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. válsz bélyeg ellenében **Horváth Ede**
64 18—0 *Pilis-Csabán.*

BIKSZÁDI

Ásványos gyógyvizet.

mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a **külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek**. Gyógyító hatása a **BIKSZÁDI ásványos gyógyviznek** kitűnően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag hurut, **vérköpiés** ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva, **vérhányás**, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő **gümőkornál**, továbbá kitűnő eredményt értek a **bikszádi víz** alkalmazása által **emészthetlenség**, idült- és heveny gyomorhurut, máj és epe hólyagbántalomnál, a **beleik** renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, a nyirok renyhe keringésénél, valamint görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál mint specificum vált be.

Árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál:

Bérlők:
ALMER LAJOS és KÁROLY, a kútkézelőség, nagybányai lakosok. Bikszád, Szatmármegye.

Kapható **Nagyváradon, Kádár János és Wurst József** urak fűszer üzletében.

Az alant irt legjutányosabb árak mellett, **házhöz szállítva:** egy üveg 1/2 literes **bikszádi víz 14 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **11 kr.** Egy üveg 1 literes **bikszádi víz 22 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **16 kr.** Egy láda 40 1/2 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 40 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 kr.** Egy láda 25 1 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 25 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 kr.**
131 4—10

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szöllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeinkben készült **kitűnő minőségű**, erősen főzött és megfelelőleg érlelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagy szabású és kitűnő rendszerű új **ászok és jégpinczét építettünk**, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitűnő termékünkkel a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket úgy hordók, mint 50 palaczkot tartalmazó ládákban közvetlen gyártelepünkön **Pecze-Szöllősön (Nagyvárad mellett)** avagy városi irodánkban Nagyváradon fogadunk el.

Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhöz szállítjuk.

Árjegyzékkel kívánatra kézséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szives pártfogását, maradunk szolgálatára készen.

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár.

Különlegességek:
Nyakkendők
és
zsebkendőkben.

UJ URI

Patent
BICZIKLI
cipők egyedüli raktára.

DIVATÁRUHÁZ

EIGNER EDE Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Van szerencsém a t. czimü közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a Zöldfa-utczában, ifj. Weisz Bernáth czéggel szemben — egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

uri divat és cipő-üzletet

nyitottam.

Raktárom állandó tárháza lesz a legutolsó divatnak megfelelő minden a szakmamba vágó czikkeknak, u. m.

czipők minden kivitelben,
angol és olasz kalapok, nyakkendők, fehérneműek,
satén és selyem ingek,
zsebkendők, harisnyák, esőernyők,
SÉTABOTOK,
francia és angol illatszerek, pénz- és szivar-tárczák,
ing- és kézelő-gombok, keztyük,
utazó bőröndök és kézi táskáknak stb.
legnagyobb választékban.

Számos éven át e téren szerzett tapasztalataim, valamint olcsó bevásárlási forrásaim által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy áruimat, mint

a legjobbat a legjutányosabb árban

bocsáthatom t. vevőim rendelkezésére. — Szolid üzleti elveimmel pedig oda fogok hatni, hogy t. vevőimet mindenkor és minden tekintetben kielégíthessem.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, maradtam

Legújabb
angol
KALAPOK.

kiváló tisztelettel

EIGNER EDE.

Valódi
francia
ILLATSZEREK.